

Erich A. Richter

Minulo

držati s sekalci glavo, da bi jo lahko opral, tebi, tvojo glavo, pravi ženska, moški pa: ženska, ki ni svinjska, je vendar še bolj svinjska kot nesvinjska ženska: najbolj svinjsko je ne biti svinjski. vedno, kadar se prepirava, se prepirava glede govorjenja oziroma molčanja, pravi moški; največkrat, pravi on, jaz molčim, dokler ona govori. nikoli ne govori, kot naj bi govorila. če bi šlo za čas, kratko in jedrnato in primerno. razgraja, pravi on, ona vedno razgraja, jokavo, kot se zdi meni, z jokavostjo, ki me dela od zunaj navzven docela mrzlega. vedno kadar razgraja, odrevenim v leden blok z ledeno rednostjo. vedno kadar razgraja, sproži vzorec vedenja, pravi on, ki ga mora poznati prav tako dobro kot jaz, spoznal sem ga vendar, kot le dobro morem, že pred leti, toda ona me z naraščajočim obupom ob naraščajočem razgrajanju vedno manj pozna, najbolj svinjsko je, da ničesar ne obžalujem. zgodi se, mimo je, zgodi se. imel bi kaj obžalovati, pravi on, vendar ne obžalujem ničesar. svinja sem. imam duh, ker sem se pustil vnamar, ne maram svojega telesa, pravi moški, močno se oddaljujem od svojega telesa, učim se ga pozabiti. ko vzdihuje ali od njega prihaja bolečina, pravi on, potem mi gre skozi mozeg in nogo, potem začnem čutiti svoj želodec kot kamen, in moje sovraštvo se mesi. vedno bo jeza, pravi ženska, to je začetek. vsepovsod vidim črno, pravi ona, na vratih, na preprogi, na tleh, v kadi, povsod je tiskarsko črno, to je šele začetek. ko pridem na smrt utrujena domov, vidim, kako si vse posvinjal; ne vem, kaj naj storim, pravi ona. tega ne morem več prenesti. tega ne morem več, tuli ona, razumeti, in odviije vodo. on uniči vse, vse je od mojega denarja, tega ne morem več razumeti. živalsko vdira ven, tega ne zdržim več, tega ne morem več prenesti, ne. ti zverina, takšne laži. v vsem me je nalagal, nič ni bilo res. vse stanovanje je črno, vsepovsod in to vse samo, pravi ženska, zaradi nekaj trenutkov, ko se je ujemalo. zaradi iluzij, zaradi nekaj želja, ki so bile v enem, pa jih je odnesel vrag. spominjam se, pravi ona, posebej sem si kupila rjavo nočno srajco in srebrne copate. toda takrat se je že začelo. konec je bil takrat že tukaj. resnično, pravi ona, takrat je bil ravno tako svinja kot zdaj, toda jaz tega enostavno nisem hotela vzeti

zares, imela sem vendar še iluzije. vse, kar stori, stori vedno bolj zase. ne vidi me, pravi ona, že takrat me ni videl, toda tega takrat nisem hotela videti, da me on vedno bolj ne vidi. z matičnim uradom je prišlo pravzaprav vse na površje. od takrat se valja v svojem dreku, pravi ona, ne spremeni se. mislila sem, takrat, da bo postal boljši, vendar se je le poslabšal in slabši kot zdaj sploh ne more biti. ne razumem vsega tega, ljubibogpomagajmi. pa bi bilo vse lahko tako enostavno. lahko bi tukaj živela kot bogova. imava tako mnogo, česar drugi nimajo, lahko bi si rekla, držati morava skupaj. ljubibogpomagajmi, pravi ona, kako naj gre to naprej. vedno sem sama, pri vsaki odločitvi pade z oblakov, strahopeten je kot noč in smrdi. večkrat, pravi ona, imam take misli, ki jih sploh ne morem izgovoriti, nič ne morem zoper to. najprej ga umijem, in potem postane utrujen in čemeran. vedno je postal, kadar sem ga potrebovala, utrujen in čemeran. takrat sem si mislila, rekel bi, da mu ugaja, kar sem kupila posebej zanj, toda utrujen in čemeran je bil, ni mogel več razsodno govoriti, padel je v posteljo, v razmetano smrdljivo posteljo v kateremkoli položaju. tako si tega nisem predstavljala. ne, resnično ne, resnično ne, pravi ženska, in moški sedi poleg, sedi kjerkoli v drugi sobi, v drugem mestu in lahko samo reče: zakaj le vedno govori, zakaj govori vedno in neprenehoma, zakaj ne počaka, dokler enkrat jaz ne spregovorim, vedno manj govorim, vedno bolj sem molčeč; kaj imam tudi povedati, če vedno nekdo govori? ko sem še govoril, se poskušal nesporočljivo izraziti, ko sem poskušal ozdraviti svojo jezikovno in govorno zavrtost, samostojno, mojo jezikovno in govorno zverženost/lažnivost, jezikovno in govorno, ki ni izvirala iz mene, marveč mi je bila vsiljena, kot prilagoditveni vzorec, od vzorne učenke sadomazohizma, od sadomazohističnih mladostnih gosi, kot rešitev iz čiste preplavljajoče plime, naskoka plime premoči takratne resničnosti občutkov... on pravi: nihče mi ni pustil časa za rušenje in graditev. pričakovala je, prihaja rešitelj, in rešitelj je vedno naravno brezmadežen. reče pravo ob pravem času, teši, ima med na jeziku in nazadnje in končno je življenje z njim najčistejše lizanje medu. tako si tega gotovo nisem predstavljal. zdaj ne vem, kaj naj storim. hlad prispeva k temu, pravi on, da se dogajajo grozni prenosi misli. s tem nisem ničesar začel. moja domišljija je bila naravnana na nekaj drugega. svoje sanje sem zmeraj pozabil. tudi zdaj jih še pozabim, pravi on, toda ostane nekaj smrtnega, nekaj strupenega začne delovati zjutraj. to ni denar in to ni fuk, pravi on, tudi ni odtegotvanje obojega. moja čistoča ima zanj značaj nečesa skrajno sovraštva vrednega in njena čistoča terja od mene sčasoma le zaničljivo zasmehovanje. govorim, pravi moški, dosti predolgo, dokler govorim, pridobiva na norosti. čeprav želi, da govorim, jemlje vedno manj resno, kar govorim. zapravljam se, pravi moški, zabloda me je prisilila, da se zapravljam, da odneham od svoje zablode. vedno dela enako s sekalci. in že se je uveljavil mehanizem, ki mi dopušča udariti nazaj, ne da bi bil za-

ustavljen. korak za korakom pa se je tako udomačil, da sem se počutil zaustavljenega, ne da bi umaknil postavitev obrambe. pusti se dotolči, dela vse, kar zaničujem; na trenutke se zdi, se zaznava njena fizična prisotnost, kot udarec kladiva. ne da se prenesti, že zdaj, pravi moški, misli moški, vse, kar ima povedati, že odnekdaj misli. ko se zdaj uleže na posteljo, poleg nje, to že dolgo ne pomeni ničesar več. pomeni le, da pride vsakdanjost manj do izraza. morda za oba, kjer tiči nezaslišan strah in nezaslišana izgubljenost in udarja ven, ko se naenkrat osebno zazdi nekoliko bolj postransko. ona ne srši, in on noče vzeti ničesar zares, da je ona, ne on, govorila, da, da je on, kot zmeraj, molčal, da ni zapustil svojega konja, svojega temeljnega ponosa. stori nekaj za stvar, pa tudi nič, če ne mara njenih las, sploh ne mara las, potem to ne pomeni, da jih on zdaj ne bi mogel gladiti; prej je bilo podiranje nasprotij za oba strašno razburljivo doživetje. zdaj se je računalo s tem, čeprav sta bili fronti resničnejši, in razdalje dosti večje. rad je imel njeno toploto, njeno obleko, ampak vse to se je spet vedno znova preveč vleklo, dialektika spet enkrat ni delovala, obrat kvantitete bolečine v kvaliteto bolečine. medtem ko jo drži, govori ženska dalje, ona govori, in on jo drži, in ona govori, on tega ne zna, mora si reči, da si je ravnokar pustil vzeti voljo, do neke določene stopnje si je kriv sam. ženska je na koncu. ne vidi izhoda, pravi ona, vedno je bil kakšen izhod, tokrat ne. tudi ni drugih možnosti, pravi ona, najprej je trajalo 8 let, zdaj traja 4, in nič, kar sem si želela, preden dobim sive lase, se ni izpolnilo. včeraj sem dobila sive lase, in potem je minilo. nikoli več ne bom brez sivih las, pravi ona, tega se ne da spremeniti. že v mladosti sem imela sive lase. ovedla sem se, zdaj se je nekaj začelo, in zdaj je nekaj izgubljeno, nikoli več se ne vrne. nisem dosegla, pravi, kar sem prej hotela doseči. minilo je, pravi ona, sivi lasje, njemu verjetno ne pomenijo ničesar, pomenijo meni vse. minilo je.

Prevedla Lela B. Njatin